

GDPR4 CHILDRN

Andmekaitse huvitegevuses

Sisukord

Intro	2
Mis on isikuandmed	3
Mis on andmeturve?	5
Tutvume andmekaitse mõistetega	6
Kui kaua isikuandmeid säilitatakse huvitegevuses?	7
Milleks on isikuandmeid vaja ja miks neid kogutakse?	8
Isikuandmete töötlemine peab olema põhjendatud	9
Andmesubjekti nõusolek	9
Lepingud	9
Vastutava töötleja õigusliku kohustuse täitmine	10
Andmesubjektidel on andmekaitseõigused	11
Kuidas saab teavet huvitegevuses töödeldavate isikuandmete kohta?	11
Kuidas taotleda andmete kustutamist?	12
Kuidas taotleda andmete parandamist?	13
Millal võib hooldaja kasutada lapse nimel andmekaitseõigusi?	15
Millal tervisliku seisundi andmed on huvitegevuses vajalikud?	16
Mida tuleks isikuandmete töötlemisel arvesse võtta?	17
Millal võib huvitegevuses avaldada fotosid ja videoid?	19
Kellel on lubatud töödelda isikuandmeid huvitegevuses?	20
Millal võib harrastajate andmeid edastada?	21

Intro

Andmekaitse on igäühe põhiõigus. Lapsed, noored ja nende vanemad peavad saama usaldada, et nende isikuandmeid töödeldakse kooskõlas seadusega ka huvitegevuses. Huvitegevuse korraldajal on oluline roll andmekaitse tagamisel ja heade tavade juurutamisel. Kui hoolitsetakse andmekaitse eest, võib igaüks rahulikult oma hobiga tegeleda ja olla kindel, et tema isikuandmed on heades kätes.

Käesolevas juhendis selgitatakse peamisi andmekaitse mõisteid ja põhimõtteid, mida tuleks arvesse võtta ka huvitegevuses.

Mis on isikuandmed

Andmed, mida saab kasutada isiku tuvastamiseks, on **isikuandmed**.

- Isikuandmete hulka kuuluvad isiku täisnimi (näiteks Matti Meikäläinen), sünniaeg, isikukood, kodune aadress, telefoninumber ja e-posti aadress.
- Isikust tehtud pildid ja videod või isiku kõne salvestus on samuti isikuandmed. Näiteks saab selfie abil tuvastada, et pildil on konkreetne isik. Kui näiteks isiku sotsiaalmeediaprofiilis ei ole tema nime, saab teda siiski tuvastada fotodelt.

Mõned isikuandmed on delikaatsemad kui teised. **Eriliiki isikuandmed** on andmed, mis võivad paljastada isiku kohta midagi delikaatset. Sellised andmed peavad olema eriti hästi kaitstud. Näiteks ei pruugi inimesed soovida jagada teavet oma haiguste kohta teistega ja teistel ei ole ka õigust teada teiste inimeste haigustest.

Eriliiki ehk delikaatsed isikuandmed hõlmavad muu hulgas järgmist:

- usulised või filosoofilised veendumused ehk teave sellest millist religiooni isik praktiseerib või ei praktiseeri
- tervisega seotud teave (näiteks teave isiku tervises seisundi kohta või haiguslugu, mille arst kirjutab vastuvõtu ajal isiku kohta).

Kui huvitegevuses käsitletakse laste eriliiki isikuandmeid, näiteks teavet haigustest, tuleb muu hulgas arvesse võtta järgmist:

- Eriliiki isikuandmeid tuleb käsitleda hoolikalt nii, et kõrvalised isikud ei pääse neile ligi. Näiteks ei saa tegevusjuhendaja kõigis olukordades teavitada teisi tegevusjuhendajaid ja tegevuses osalevaid lapsi lapse allergiast või haigusest.
- Eriliiki isikuandmeid tuleb säilitada hoolikalt. Näiteks tuleb hoolitseda selle eest, et delikaatset teavet sisaldavaid dokumente ei jäeta järelevalveta, nii et neid kõrvaline isik saab neid lugeda või need varastada.
- Kui eriliiki isikuandmeid säilitatakse elektroonilistes rakendustes, tuleb tagada, et need kõrvalistel isikutel ei ole võimalik rakendusse siseneda. See võib tähendada näiteks tugevate paroolide kasutamist ja seda, et arvuteid ja muid elektroonilisi seadmeid ei jäeta järelevalveta.
- Vastutav töötaja vastutab selle eest, et tema alluvuses tegutsevad isikud käsitlevad isikuandmeid vastavalt eeskirjadele.

Mis on andmeturve?

Igäühel on õigus oma isikuandmete kaitsele, st. **andmeturbele**. Andmeturve kaitseb inimeste isikuandmeid näiteks selle eest, et need ei lekiks internetis kõigile nähtavale või keegi kehistaks teist isikut, kasutades tema nime, fotosid või muud teavet.

Kui laps osaleb huvitegevuses, näiteks tantsutunnis, skautluses või jalgpallitreeningutes, siis neid tegevusi korraldab klubi või ühing **töötleb** lapse isikuandmeid. Klubi või ühing peab isikuandmeid hoolikalt töötlemata. See peab tagama, et kõik isikuandmed on kaitstud ja et kõrvalised isikud ei pääse neile ligi.

Register võib tähendada näiteks spordiklubi poolt hallatavat klubiliikmete nimekirja ja kontaktandmeid. Seega sisaldab register isikuandmeid. Ühel vastutaval töötlejal, näiteks spordiklubil, võib olla ka register, mis sisaldab teavet klubi töötajate kohta.

Isikuandmete töötlemine hõlmab kõike seda, mida korraldaja teeb huvialaga tegelejate kohta käiva teabega. Näiteks teabe kogumine, salvestamine või teistele avaldamine on isikuandmete töötlemine. Kui laps registreerub võistkonda ja annab selle treenerile oma nime ja kontaktandmed, töötleb võistkond lapse isikuandmeid. Võistkond töötleb isikuandmeid ka siis, kui ta salvestab andmeid arvutis või edastab neid näiteks spordivõistluste tulemusi avaldavale veebisaidile. Isikuandmete töötlemine on ka see, kui treener küsib huvialaga tegelevalt isikult, kas tal on allergia, et ta saaks mängureisil eine, mis ei sisalda näiteks pähkleid.

Tutvume andmekaitse mõistetega

Vastutav töötaja on isik, ettevõtte või ühing, kes otsustab, milleks isikuandmeid kasutatakse ja kuidas neid töödeldakse. Näiteks hobiklubi võib olla vastutav töötaja, kui ta määratleb, miks ja kuidas harrastajate isikuandmeid töödeldakse.

Huvalaringis osalev laps või täiskasvanu on **andmesubjekt**, kelle andmeid töötleb tegevuse korraldaja, näiteks spordiklubi.

Näide

Spordiklubi otsustab küsida võistkonna mängijate kontaktandmeid, et treener saaks mängijatega treeningutega seoses ühendust võtta. Mängijatel palutakse täita vorm, kuhu on märgitud nende nimi, kodune aadress ja telefoninumber. Spordiklubi on antud juhul registripidaja, kuna ta otsustab, miks ja kuidas isikuandmeid kogutakse.

Kui kaua isikuandmeid säilitatakse huvitegevuses?

Isikuandmete säilitamise piiramine on üks andmekaitse põhimõtetest. Huvitegevuses tuleb arvesse võtta ka isikuandmete kustutamist, et isikuandmeid ei säilitataks tarbetult. Põhimõte on, et isikuandmeid säilitatakse ainult nii kaua, kui see on vajalik.

Vastutav töötleja peab kindlaks määrama, kui kaua ernevaid isikuandmeid tuleb säilitada, ja määratlema nende kustutamise protsessi. Kui vastutav töötleja ei hoolitse mittevajalike isikuandmete kustutamise eest, on oht, et andmeid säilitatakse aastaid ilma töötlemise õigusliku aluseta. See võib tähendada ka seda, et näiteks andmete lekkimise korral võib kolmandate isikute kätte sattuda rohkem isikuandmeid kui juhul, kui isikuandmed oleks nõuetekohaselt kustutatud, kui neid enam ei vajata.

Isikuandmete säilitamisel ja kustutamisel tuleb arvesse võtta andmete töötlemise vormi. Harrastajatele tuleb teatada isikuandmete säilitamisperiood või vähemalt kriteeriumid, mille alusel säilitamisperiood on määratletud. Säilitamisperioodide kindlaksmääramine ja säilitamise kavandamine on osa huvitegevuse korraldaja vastutusest näidata, et nad järgivad andmekaitse eeskirju.

Mõnede isikuandmete, näiteks töö- või raamatupidamisandmete puhul on kehtestatud seadusandlusega säilitamisperiood. Sellisel juhul säilitatakse isikuandmeid seaduses sätestatud aja jooksul ja seejärel need kustutatakse.

Igat liiki isikuandmete puhul ei ole aga täpselt seadusandlusega määratletud säilitustähtaega. Sellisel juhul on vastutava töötleja otsustada, kui kaua mingeid isikuandmeid säilitatakse. Säilitamisperioodi määratlemise põhimõtteks on, et isikuandmeid säilitatakse ainult nii kaua, kui see on vajalik nende kasutamiseks. Andmed tuleb kustutada, kui nende töötlemine ei ole enam põhjendatud ja neid ei ole enam huvitegevuse korraldamiseks vaja. Näiteks kui harrastaja lõpetab hobiga tegelemis, ei pruugi olla põhjendatud, et vastutav töötleja säilitab harrastaja isikuandmeid.

Eriliiki isikuandmete, näiteks terviseandmete, säilitamisel tuleb arvesse võtta andmete delikaatsust ja võimalikke riske, mis võivad harrastajale info lekkimisest kaasneda. See on eriti oluline, kui tegemist on alaealise lapse terviseandmetega. Terviseandmeid tuleks säilitada nii, et kõrvalistel isikutel ei ole neile juurdepääsu ning neid ei tohi avaldada laiemale üldsusele kui vaja.

Milleks on isikuandmeid vaja ja miks neid kogutakse?

Huvitegevuse korraldajad võivad koguda ja kasutada harrastajate isikuandmeid erinevatel eesmärkidel. Harrastajatelt võidakse paluda tema enda või vanemate kontaktandmeid. Kontaktandmed on vajalikud tegevusest ja võimalikest ajakava muudatustest teavitamiseks. Sageli võetakse huvitegevuse eest tasu. Seega on kontaktandmed vajalikud ka arveldamiseks. Samuti on oluline, et tegevuse juhendajal kontaktandmed ootamatute, erakorraliste olukordade puhuks.

Huvitegevuses võidakse küsida teavet näiteks haiguste ja allergiate kohta, et tagada tegevuse ohutus. Huvialaga tegeleval lapsel võib olla näiteks tõsine allergia või mingi krooniline haigus, millest last ümbritsevad täiskasvanud peavad lapse ohutuse huvides teadma. Seevastu sellise tervislikku seisundit puudutav teave, mis ei oma huvitegevuses tähtsust, ei ole vajalik ja seda ei pea avaldama. Huvitegevuse korraldajal ei ole samuti õigust töödelda mittevajalikku teavet.

Tegevuse korraldaja peab harrastajale selgitama, miks isikuandmeid kogutakse, milleks neid vaja on ja kuidas neid kasutatakse. Näiteks kui võistkond on küsinud harrastajalt kontaktandmeid või teavet haiguste või allergiate kohta, peab ta selgitama, mis eesmärgil ta vajab seda teavet.

Huvitegevuse korraldaja võib harrastajate andmeid töödelda ainult sel eesmärgil, milleks ta neid algelt on kogunud. Näiteks ei saa ta ilma loata avaldada harrastajate esitatud teavet teistele osapooltele.

Kui huvitegevuse korraldajal on teavet harrastaja kohta, peab ta teavitama harrastajat sellest

- kes vastutav isikuandmete töötlemise eest
- mis on isikuandmete kogumise eesmärk
- kui kaua isikuandmeid vajatakse
- kas isikuandmeid edastatakse
- kuidas harrastaja saab kasutada oma õigusi seoses isikuandmetega.

Tegevuse korraldaja avaldab selle teabe näiteks oma veebilehel. Näiteks võib sellel olla andmekaitsetingimused või sarnane lehekülg, kus selgitatakse, kuidas isikuandmeid töödeldakse. Ka huvitegevusel registreerumisel, näiteks andmete esitamisel vormil, tuleb huvilisi teavitada isikuandmete töötlemisest.

Isikuandmete töötlemine peab olema põhjendatud

Nõue, et isikuandmete töötlemine oleks kooskõlas seadusega, on üks andmekaitse põhimõtetest. See tähendab, et isikuandmete töötlemisel peab alati olema õiguslik alus.

Isikuandmete töötlemise alus tuleb valida enne töötlemise alustamist. Isikuandmeid võib töödelda mitmel erineval alusel, st isikuandmete töötlemiseks võib olla rohkem kui üks alus. Kui isikuandmete töötlemine on seotud teatud alusega, ei saa seda enam muuta. Kui isikuandmete töötlemiseks puudub seaduslik alus, on töötlemine ebaseaduslik. Töötlemise alus mõjutab muu hulgas seda, millised on andmesubjekti andmekaitsealased õigused.

Isikuandmeid võib seaduslikult töödelda näiteks järgmistel alustel:

Andmesubjekti nõusolek

Isik võib anda oma nõusoleku oma isikuandmete töötlemiseks teatud eesmärgil. Nõusoleku võib anda kirjalikult või suuliselt või mõne muu selge toiminguga, näiteks märgistades ruudukese veebilehel.

Andmesubjekt võib anda nõusoleku isikuandmete töötlemiseks eelnevalt määratletud, konkreetsetel ja õiguspärasel eesmärgil. Täpsustatud nõusolek tähendab, et nõusoleku taotlemisel tuleb täpsustada andmete kogumise eesmärk. Nõusolek peab olema tõeliselt vabatahtlik. Andmesubjektil peab seega olema tegelik võimalus nõusolekust keelduda ja tal peab olema võimalik nõusolek hiljem ilma negatiivsete tagajärgedeta tagasi võtta.

Nõusolek peab olema ka üheselt mõistetav ja selge, seega näiteks vaikimine, millegi tegemata jätmise või vormi ruudukese märkimine ette ei tähenda nõusolekut. Näiteks kui laps registreerib end sporditegevusse veebivormi abil, ei tohi vormil olla vaikimisi kirjet, milles küsitakse nõusolekut võistkonnafotode avaldamiseks klubi veebilehel, või lihtsalt teatatakse, et võistkonnaga liitudes annad automaatselt nõusoleku fotode avaldamiseks.

Lepingud

Kui andmesubjekt on lepingupool, võib tema isikuandmeid töödelda lepingu täitmiseks. Näiteks kui isik tellib spordiklubilt fännide pusa, võib spordiklubi töödelda tema aadressiandmeid, et tooted kohale toimetada. Oluline on määratleda lepingu täpne sisu ja eesmärk, sest selle alusel hinnatakse, kas töötlemine on vajalik. Töödelda võib ainult vajalikke isikuandmeid.

Vastutava töötleja õigusliku kohustuse täitmine

Vastutava töötleja õiguslike kohustuste täitmine võib nõuda, et vastutav töötleja töötleb isikuandmeid. Sellistel juhtudel on seadusega ette nähtud, et teatavaid isikuandmeid võib töödelda konkreetsel eesmärgil.

Andmesubjektidel on andmekaitseõigused

Kui huvitegevuse korraldaja töötleb isikuandmeid vastutava töötlejana, peab ta hoolitsema andmesubjektid andmekaitseõiguste rakendamise eest. Andmekaitseõiguste hulka kuuluvad näiteks õigus tutvuda enda kohta käiva teabega ja parandada ebaõigeid andmeid. Huvitegevuse korraldaja peab tegema õiguste rakendamise lihtsaks ja selgitama harrastajatele, kuidas nad saavad oma andmekaitseõigusi rakendada

Kuidas saab teavet huvitegevuses töödeldavate isikuandmete kohta?

Harrastajal on õigus küsida huvitegevuse korraldajalt, milliseid andmeid korraldajal on harrastaja kohta. Seda nimetatakse juurdepääsuõiguseks. Tegevuse korraldaja peab harrastajale teatama, millised harrastaja isikuandmed tal on. Teavet töödeldavate isikuandmete kohta võib edastada näiteks e-posti teel või paber kandjal.

Kuidas esitada taotlus andmetega tutvumiseks:

1. **Teavet tuleb paluda otse huvitegevuse korraldajalt.** Huvitegevuse korraldaja veebisaitidel on sageli andmekaitsetingimuste lehekülg, kust leiduvad juhised taotluse esitamiseks. Huvitegevuses võib alati pöörduda oma juhendaja või treeneri poole, et teada saada, kes on õige inimene, kellelele taotlus esitatakse.
2. **Taotluses tuleb märkida, milliseid andmeid soovite. Näiteks võib taotluses märkida, et soovite saada kõik taotleja kohta käivad isikuandmed, mida huvitegevuse korraldaja töötleb.**
3. Huvitegevuse korraldaja peab vastama taotlusele **ühe kuu jooksul**.
4. Kui huvitegevuse korraldaja ei vasta taotlusele ühe kuu jooksul või kui ta teatab, et ta ei kavatse teavet anda, võib taotleja võtta ühendust andmekaitsevoliniku bürooga. Andmekaitsevoliniku büroo on riiklik asutus, mis kontrollib, et andmeturve eeskirju järgitakse ka huvitegevuses. Mõnes olukorras võib andmekaitsevoliniku büroo nõuda, et huvitegevuse korraldaja esitaks harrastajale nõutud teabe. Meie kontaktandmed on veebilehel: [Children's data protection rights | Office of the Data Protection Ombudsman](https://tietosuoja.fi/en/children-s-data-protection).¹

¹ <https://tietosuoja.fi/en/children-s-data-protection>

Lisateavet isikuandmetele juurdepääsu kohta leiate andmekaitsevoliniku büroo veebilehelt: [When you want to inspect your data | Office of the Data Protection Ombudsman](https://tietosuoja.fi/en/when-you-want-to-inspect-your-data).²

Taotluse näidis, mille võib saata e-postiga:

"Tere,

mina olen Matti Meikäläinen ja mängin jäähokiklubis Sateenkaari Yksisarviset 12-aastaste võistkonnas. Soovin tutvuda kõikide mind puudutavate isikuandmetega, mida klubi oma registris säilitab. Kas võiksite saata andmed minule e-postiga sellele meiliaadressile?

Tervitades Matti Meikäläinen"

Kuidas taotleda andmete kustutamist?

Harrastajal võib mõnikord olla õigus nõuda, et huvitegevuse korraldaja kustutaks tema kohta registrisse salvestatud andmed. Kui harrastaja taotleb mingi teabe kustutamist ja see kustutatakse, ei tohi huvitegevuse korraldaja seda enam säilitada. Kui kõik harrastaja andmed on kustutatud, ei tohi huvitegevuse korraldajal enam olla mingeid isikuandmeid harrastaja kohta.

Tegevuse korraldaja peab eemaldama harrastajate isikuandmed, näiteks:

- Kui ta ei vaja enam andmeid. Näiteks huvitegevuse korraldajal ei ole vaja enam kõiki harrastaja isikuandmeid säilitada, kui harrastaja lõpetab harrastuse.
- Kui harrastaja tühistab nõusoleku, mille ta varem on andnud. Näiteks kui harrastaja on andnud huvitegevuse korraldajale oma nõusolekul teavet haiguse kohta, võib harrastaja igal ajal nõuda andmete kustutamist. Sellisel juhul ei tohi huvitegevuse korraldaja enam töödelda andmeid, mille ta oli saanud nõusoleku alusel.

Alati ei ole võimalik kustutada või muuta kõiki andmeid harrastajate kohta. Mõnede andmete säilitamine võib olla kohustuslik, näiteks seaduse alusel.

Kuidas esitada andmete kustutamise taotlus:

1. Taotlus andmete kustutamiseks esitada otse huvitegevuse korraldajale. Huvitegevuse korraldaja veebisaitidel on sageli andmekaitsetingimuste lehekülg, kust leiduvad

² <https://tietosuoja.fi/en/when-you-want-to-inspect-your-data>

juhised taotluse esitamiseks. Huvitegevuses võib alati pöörduda oma juhendaja või treeneri poole, et teada saada, kes on õige inimene, kellelele taotlus esitatakse.

2. Taotluses peab olema märgitud, milliseid isikuandmeid harrastaja soovib kustutada ja miks, või kas harrastaja soovib, et huvitegevuse korraldaja kustutab kõik isikuandmed.
3. Huvitegevuse korraldaja peab vastama tavaliselt ühe kuu jooksul.
4. Kui huvitegevuse korraldaja ei vasta taotlusele ühe kuu jooksul või keeldub andmete kustutamisest, võib harrastaja võtta ühendust andmekaitsevoliniku bürooga. Andmekaitsevoliniku büroo on riiklik asutus, mis kontrollib, et andmeturve eeskirju järgitakse huvitegevuses. Mõnikord võib andmekaitsevoliniku büroo nõuda, et huvitegevuse korraldaja kustutab isikuandmed registrist. Meie kontaktandmed on veebilehel: [Children's data protection rights | Office of the Data Protection Ombudsman](#).³

Lisateavet isikuandmete kustutamise kohta leiate andmekaitsevoliniku büroo veebilehelt: [If you would like to have your data erased | Office of the Data Protection Ombudsman](#).⁴

Kuidas taotleda andmete parandamist?

Kui harrastaja märkab näiteks, et huvitegevuse korraldaja andmetes on harrastaja nimi kirjutatud valesti või huvitegevuse korraldajal on harrastaja vana aadress, võib harrastaja paluda vigaste andmete parandamist.

Andmete parandamine tähendab

- vigaste andmete parandamist
- andmete täiendamist.

Kuidas esitada andmete parandamise taotlus:

1. Taotlus andmete parandamiseks esitada otse huvitegevuse korraldajale. Huvitegevuse korraldaja veebisaitidel on sageli andmekaitsetingimuste lehekülg, kust leiduvad juhised taotluse esitamiseks. Huvitegevuses võib alati pöörduda oma juhendaja või treeneri poole, et teada saada, kes on õige inimene, kellelele taotlus esitatakse.

³ <https://tietosuoja.fi/en/children-s-data-protection>

⁴ <https://tietosuoja.fi/en/if-you-would-like-to-have-all-of-your-data-erased>

2. Taotluses tuleb märkida, milliseid isikuandmeid harrastaja soovib parandada ja kuidas.
3. Huvitegevuse korraldaja peab vastama tavaliselt ühe kuu jooksul.
4. Kui huvitegevuse korraldaja ei vasta taotlusele ühe kuu jooksul või keeldub andmete parandamisest, võib harrastaja võtta ühendust andmekaitsevoliniku bürooga. Andmekaitsevolinik on riiklik asutus, mis kontrollib, et andmeturve kehtib ka huvitegevuses. Mõnikord võib andmekaitsevoliniku büroo nõuda huvitegevuse korraldajalt isikuandmete parandamist. Meie kontaktandmed on veebilehel: [Children's data protection rights | Office of the Data Protection Ombudsman](#).⁵

Lisateavet isikuandmete paranda kohta leiate andmekaitsevoliniku büroo veebilehelt: [If you want to have your data rectified | Office of the Data Protection Ombudsman](#).⁶

⁵ <https://tietosuoja.fi/en/children-s-data-protection>

⁶ <https://tietosuoja.fi/en/if-you-want-to-have-your-data-rectified>

Millal võib hooldaja kasutada lapse nimel andmekaitseõigusi?

Meil kõigil, ka alaealistel lastel ja noortel, on mitmeid andmekaitseõigusi. Esiteks on lastel ja noortel õigus saada muu hulgas teavet selle kohta, miks nende isikuandmeid töödeldakse, millistel eesmärkidel ja kui kaua neid säilitatakse. Laps või noor võib küsida huvitegevuse korraldajalt, milliseid andmeid tema kohta töödeldakse, ja nõuda andmete koopiati. Laps või noor võib ka paluda huvitegevuse korraldajal parandada lapse või noore andmete vigu või täiendada teavet. Mõningates olukordades võib laps või noor ka taotleda, et tema kohta salvestatud andmed kustutatakse, kui ta ei soovi, et huvitegevuse korraldaja neid edaspidi säilitab. Andmete kustutamine ei ole aga kõigis olukordades võimalik, kui huvitegevuse korraldajal on õigustatud põhjus andmete säilitamiseks.

Põhimõtteliselt võib lapse hooldaja või esindaja teostada andmekaitseõigusi alaealise lapse nimel. Tuleb märkida, et mõnes olukorras ei pruugi hooldajal olla õigust kasutada lapse nimel andmekaitseõigusi. Alaealisel on õigus oma teabele ja mõnes seaduses on sätestatud, et alaealine võib piirata oma hooldajate õigust saada teavet. Kui laps saab vanemaks, võib ta ise olla võimeline hoolitsema oma isikuandmete töötlemise eest ja siis on tal õigus keelata vanematele juurdepääs oma isikuandmetele.

Kui laps või noor või tema nimel lapsevanem soovib kasutada andmekaitseõigusi, peab ta võtma ühendust vastutava töötlejaga. Huvitegevuse puhul tuleb andmekaitseõiguste kasutamise taotlus esitada huvialaklubile või -ühingule, võttes näiteks ühendust selle andmekaitsevoliniku või muu kontaktisikuga.

Lisateavet selle kohta, millal hooldaja võib kasutada oma lapse andmekaitseõigusi, leiate artiklist: [Data protection is a fundamental right for minors – what does it mean? | Data protection in hobbies](https://tietosuojaharrastuksissa.fi/en/data-protection-is-a-fundamental-right-for-minors-what-does-it-mean/).⁷

⁷<https://tietosuojaharrastuksissa.fi/en/data-protection-is-a-fundamental-right-for-minors-what-does-it-mean/>

Millal tervisliku seisundi andmed on huvitegevuses vajalikud?

Terviseandmed on teave isiku füüsilise või vaimse tervise kohta. Ka need on isikuandmed.

Tervisealane teave hõlmab näiteks

- teavet inimese haigustest ja allergiatest, näiteks diabeedi või pähkliallergia kohta
- teavet inimeste vaimse tervise kohta
- teavet ravimitest, mida isik tarbib
- teavet sellest, et isik on käinud arsti vastuvõtul

Terviseandmeid tuleb hoolikalt kaitsta. Teave võib olla delikaatne ja kõik ei soovi seda teistega jagada. Näiteks ei tohi teie juhendaja või treener teistele teie allergiast või haigusest rääkida.

Teilt või teie hooldajalt võidakse küsida teie tervisliku seisundi, ravimite või allergiate kohta. See teave võib olla vajalik teie tervise ja ohutuse tagamiseks huvitegevuses.

Peaksite siiski meeles pidama, et te ei pea oma kõiki terviseandmeid huvitegevuse korraldajale avaldama. Võite avaldada ainult need andmed, mis on selgelt vajalikud. Kui teil on pähkliallergia ja te osalete skautide metsalaagris, kus juhendaja annab teile eine, on oluline oma allergiast juhendajale rääkida, et te ei sööks kogemata pähklit. Kuid näiteks seda ei ole vaja rääkida, et põdesite kolm aastat tagasi tuulerõugeid.

Mõnikord võidakse teie terviseandmeid küsida nõusoleku alusel, st te võite otsustada, kas soovite neid esitada või mitte. Te ei pea huvitegevuse korraldajale oma terviseandmeid avaldama, kui te seda ei soovi.

Lisateavet terviseandmete töötlemise kohta huvitegevuses leiate järgmisest artiklist: [Processing children's health data in hobby activities | Data protection in hobbies](https://tietosuojaharrastuksissa.fi/en/processing-childrens-health-data-in-hobby-activities/).⁸

⁸ <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/en/processing-childrens-health-data-in-hobby-activities/>

Mida tuleks isikuandmete töötlemisel arvesse võtta?

Isikuandmeid tuleb alati käsitleda hoolikalt. Isikuandmete töötlemisel tuleb muu hulgas arvesse võtta minimaalsuse põhimõtet, töötlemise turvalisust ja avalikustamisega seotud asjaolusid.

Andmekaitse seadusandluses tähendab **minimaalsuse põhimõte**, et vastutav töötleja ei tohi töödelda mittevajalikke isikuandmeid. Vastutav töötleja võib töödelda ainult neid andmeid, mis on vajalikud konkreetsel eesmärgil.

- Näiteks kui klubi küsib teavet harrastajate haiguste ja allergiate kohta, et neid oma tegevuses arvesse võtta, ei tohiks ta küsida kogu võimalikku teavet tervisliku seisundi kohta, vaid ainult vajalikku teavet. Näiteks võib teave toiduallergiaste kohta olla vajalik, kui klubi vastutab harrastajate einestamise eest.
- Mõned andmed on huvitegevuses vajalikud ja siis võib neid koguda. On selge, et selleks, et huvitegevuses osaleva lapse või noorega saaks ühendust võtta, peavad olema teada lapse või noore nimi ja kontaktandmed või vähemalt vanemate kontaktandmed.

Pange tähele, et isikuandmeid ei tohi avaldada kolmandatele isikutele. Põhimõtteliselt ei ole näiteks võistmeeskonna liikmetel õigust teada teiste liikmete isikuandmeid, näiteks kontaktandmeid või terviseandmeid. Lisaks ei pruugi kõik vastutava töötleja nimel töötavad, näiteks spordiklubi töötajad või vabatahtlikud, olla õigustatud töötleva huvitegevuses osalevate laste andmeid.

Isikuandmeid tuleb säilitada turvaliselt, et need ei satuks kolmandate isikute kätte. See võib tähendada andmebaasi turvalisust või näiteks seda, et paberkandjal isikuandmeid hoitakse lukustatud ruumides, kuhu kõrvalised isikud ei pääse. Huvitegevuses tuleks alati hinnata, kas näiteks klubiliikmete nimekirja ja nende isikuandmete kaasas kandmine on põhjendatud.

Andmete töötlemisel tuleb arvestada võimalikke tagajärgi lastele ja noortele, kui isikuandmed lekivad kõrvalistele isikutele. Laps või noor ei pruugi soovida, et teised lapsed ja täiskasvanud teaksid tema kõiki isikuandmeid. Isikuandmete hooletul töötlemisel võib olla mitmeid negatiivseid tagajärgi, näiteks:

- teabe levitamine üha laiemale publikule, näiteks sotsiaalmeedias
- kiusamine
- mainekahju
- identiteedivargus
- majanduslik kahju lastele ja noortele või nende vanematele.

Vastutaval töötlejal peavad olema juhised selle kohta, kus ja kuidas harrastajate andmeid säilitatakse ning kes treeneritest või juhendajatest on volitatud andmeid töötlemas.

Millal võib huvitegevuses avaldada fotosid ja videoid?

Kui huvitegevust korraldab klubi või ühing avaldab oma sotsiaalmeediakanalis või veebilehel harrastajate fotosid, peab ta fotol olevatelt isikutelt selleks luba küsima. Fotode ja videote avaldamine on lubatud, kui harrastaja on andnud oma nõusoleku. Kui huvitegevuse korraldaja on avaldanud harrastajast foto või video, mida harrastaja ei soovi internetti, võib harrastaja paluda materjali eemaldamist.

Põhimõtteliselt tuleks isikut, kes avaldab sotsiaalmeedias pildi- või videomaterjali, pidada vastutavaks töötlejaks, kelle suhtes kehtivad ka vastutava töötleja kohustused, kui materjali ei kasutata isiklikel eesmärkidel. Sellisel juhul peab piltide ja videote avaldamiseks olema töötlemise alus vastavalt isikuandmete kaitse üldmäärusele, kuna piltide ja videote avaldamine kujutab endast isikuandmete töötlemist. Eelkõige peaksid huvitegevuste juhendajad ja treenerid olema fotode ja videote avaldamisel teadlikud, et nad tegutsevad vastutava töötleja nimel, mil nad ei avalda pilte ainult isiklikuks kasutamiseks.

Andmekaitsevoliniku büroo võib vajadusel määrata huvitegevuse korraldajat eemaldama pildid ja videod internetist. Mõningates olukordades võib andmekaitsevolinik anda ka vastutava töötleja nimel tegutsevale treenerile või juhendajale korralduse piltide eemaldamiseks, kui treener või instruktor on avaldanud pilte oma sotsiaalmeedia kontol.

Harrastaja võib teha fotosid ja videoid enda tarbeks ja avaldada neid sotsiaalmeedias. Alati on õiglane küsida fotol ja videol kujutatud inimestelt luba nende avaldamiseks.

Kellel on lubatud töödelda isikuandmeid huvitegevuses?

Huvitegevuses peavad lapse või noore eest vastutavad isikud tavaliselt saama juurdepääsu teatud isikuandmetele. Näiteks võib võistkonna treeneril olla õigus töödelda osaleja kontaktandmeid, et treener saaks osalejaga ühendust võtta näiteks treeningplaani muudatuste puhul.

Treenerid ja juhendajad võivad vajada isikuandmeid ka treeningutele registreerimisel. Huviringil võib olla ka töötaja, kes tegeleb liikmemaksudega. Ta võib töödelda isikuandmeid, et esitada tegevuse eest arveid.

Samuti võib olla oluline, et juhendaja teaks harrastaja haigustest tema ohutuse tagamiseks, et oskaks märgata haigussümptomeid. Teave allergiatest võib olla oluline näiteks laagris või reisil, kui juhendajad korraldavad toitlustuse.

Huvitegevuse korraldaja peab tagama, et volitamata isikud ei pääse isikuandmetele ligi. Samuti ei ole lubatud avaldada isikuandmeid kolmandatele isikutele.

Millal võib harrastajate andmeid edastada?

Isikuandmete edastamine on näiteks harrastava lapse andmine lapsevanemale, lapse kontaktandmete andmine klubi või ühingu reklaamimiseks või võistlustulemuste edastamine tulemusi avaldavale veebilehele.

Isikuandmete edastamisest tuleb teavitada andmesubjekti, st huvialaga tegelevat last või tema vanemaid. Põhimõtteliselt tuleks andmesubjekti teavitada tema andmete edastamisest juba siis, kui ta oma isikuandmed huvitegevuse korraldajale annab.

- Näiteks kui huvitegevuse korraldaja edastab regulaarselt laste isikuandmeid veebisaidil, mis avaldab võistluste tulemusi, tuleks last sellest teavitada harrastuse alguses.

Isikuandmeid ei saa avaldada ükskõik kellele. Põhimõtteliselt ei tohi lapse isikuandmeid avaldada näiteks samas võistkonnas mängivatele lastele või nende vanematele või täiesti kõrvalistele isikutele.

Kui teilt palutakse lapse isikuandmeid ja te ei tea, mida teha, pöörduge ühingu administratsiooni või mõne teise tegevusega seotud täiskasvanu, näiteks treeneri, poole. Vastutus isikuandmete töötlemise eest lasub alati eelkõige ühingu täiskasvanutel.